

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **R. P.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 1. 2006, č. j. 42 Cad 6/2006 - 7,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 1. 2006, č. j. 42 Cad 6/2006 - 7, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Přípisem ze dne 11. 1. 2006, který byl Krajskému soudu v Ústí nad Labem doručen dne 13. 1. 2006, postoupila žalovaná soudu podání žalobce, které považovala za žalobu proti svému rozhodnutí ve věci zdravotního stavu. Žalobce své podání adresoval žalované, již bylo doručeno dne 9. 1. 2006, a uvedl v něm, že měl dostat plný invalidní důchod, na který má podle sdělení MUDr. P. nárok, a proto se „*co nejrychleji odvolává*“. Žalobce rovněž uvedl, že nemůže nikam chodit, má silné deprese, pravidelně chodí na injekce a bere léky. Žalobce uzavřel, že „*marodí*“ už 6 měsíců a pořád je mu hůř.

Krajský soud v Ústí nad Labem ve věci nařídil přípravu jednání na den 23. 1. 2006, aniž předvolal žalobce a žalovanou. Při přípravě jednání soud vyhlásil usnesení: „*Podání ČSSZ bez data, doručené soudu dne 13. 1. 2006 a nesoucí č. j. X P., se odmítá. Nikomu se nepřiznává nábrada procesních nákladů.*“

V písemném vyhotovení usnesení ze dne 23. 1. 2006, č. j. 42 Cad 6/2006 - 7, Krajský soud v Ústí nad Labem uvedl výrok: „*Podání ČSSZ č. j. X P. bez data, které bylo soudu doručeno dne 13. 1. 2006, se odmítá. Nikomu se nepřiznává nábrada procesních nákladů.*“ V odůvodnění rozhodnutí soud konstatoval, že řízení bylo zahájeno podáním žalované, k němuž však nebyla přiložena avizovaná žaloba. Žalobce ve svém podání ani nenaznačil, že hodlá svou záležitost předložit

soudu. Adresoval-li žalobce své podání žalované, může jít o včas podanou žalobu, v tomto podání však musí být explicitně vyjádřena vůle iniciovat soudní proces, a pak lze eventuálně přikročit k nápravě nedostatků žaloby. Žalobce podle názoru soudu soudní řízení iniciovat nehodlal, pouze se obrátil na žalovanou, od které očekává vyřešení svého problému, změnu stanoviska, vysvětlení nebo pomoc. Soud poukázal na skutečnost, že podle jeho dosavadních poznatků ve věcech údajných žalob postoupených žalovanou nebylo úmyslem podatelů soudní přezkoumání rozhodnutí žalované. Připomněl, že žalobce byl poučen o tom, že odvolání je ex lege vyloučeno, poučení nerespektoval, což není důvod je považovat za soudní žalobu. Soud shrnul, že žalovaná je oprávněna postupovat mu jako žaloby jen taková podání, která obsahují projev pisatelova úmyslu řešit své nedorozumění se správním orgánem soudní cestou. Opačný náhled by podle soudu zasahoval do svobodných projevů vůle svéprávných osob a vedl k absurdnímu závěru, že jakýkoliv dopis (i fakturu za elektřinu), který žalované dojde, může tato postoupit soudu s přinejmenším prozatímně zavazujícím výkladem, že jde o žalobu. Krajský soud konstatoval, že iniciační podání žalované je zatíženo neodstranitelným nedostatkem podmínky přezkumného řízení, kterým je neexistence žaloby, proto soud podání žalované podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítl. Krajský soud uzavřel, že nemůže žalobce poučit či navést k podání žaloby, neboť by narušil procesní rovnost účastníků eventuálního soudního řízení.

Proti tomuto usnesení podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž uvedla, že soud nesprávně rozhodl o jejím průvodním dopisu, který není a nemůže být předmětem řízení. Stěžovatelka konstatovala, že soudní řád správní nestanoví náležitosti pro postoupení žaloby správním orgánem soudu a soud musí vždy rozhodnout o podání účastníka řízení. Stěžovatelka namítala, že měl-li soud pochybnosti o obsahu postoupeného podání, měl je odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že důvod jejího podání spatřuje stěžovatelka v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V projednávané věci bylo předmětem úvah posouzení podání žalobce doručeného stěžovatelce dne 9. 1. 2006. Žalobce v tomto podání mimo jiné uvedl, že měl dostat plný invalidní důchod, na který má podle sdělení MUDr. P. nárok, a proto se co nejrychleji odvolává. Konstatoval, že nemůže nikam chodit, má silné deprese, pravidelně chodí na injekce a bere léky. Žalobce uzavřel, že marodí už 6 měsíců a pořád je mu hůř.

Stěžovatelka uvedené podání posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí a postoupila je krajskému soudu. Skutečnost, že z obsahu soudního ani dávkového spisu není zřejmé, jaké rozhodnutí stěžovatelky je tímto podáním napadáno, představuje odstranitelnou vadu podání, o jejíž odstranění se musí krajský soud v součinnosti se žalobcem a stěžovatelkou pokusit.

Podle § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se v řízení

o důchodovém pojištění obecné předpisy o správním řízení. Podle § 19 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, se podání posuzuje podle jeho obsahu. Obdobně podle § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. se každý úkon posuzuje podle obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

V daném případě posoudila stěžovatelka podání žalobce, které jí bylo doručeno dne 9. 1. 2006 podle obsahu jako žalobu proti svému rozhodnutí a v souladu s § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je neprodleně postoupila příslušnému krajskému soudu.

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu určující. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které ovšem stěžovatelka, narozdíl od soudu, zjevně neměla. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, kterou postoupila soudu. Stěžovatelka tak učinila v zájmu ochrany práv žalobce ve snaze zachovat mu možnost domoci se přezkumu rozhodnutí, které žalobce svým podáním zpochybnil. Stěžovatelka správně vycházela ze zákonného vymezení svých kompetencí, které jí neumožňují měnit již pravomocné rozhodnutí.

Za této procesní situace a vzhledem k tomu, že jediným opravným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, bylo pro žalobce nejpříznivějším řešením postoupit jeho podání krajskému soudu, což stěžovatelka učinila.

Řízení (správní) ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je pravomocně skončeno. Pokud tedy žalobce projevil vůli podat proti rozhodnutí stěžovatelky opravný prostředek (v textu svého podání uvádí: „*se proti tomu co nejrychleji odvolávám*“) je podle názoru Nejvyššího správního soudu takováto formulace dostačující pro úvahu o možném úmyslu žalobce podat správní žalobu. Jestliže stěžovatelka uvedeným způsobem uvažovala a v souladu s tím následně postupovala, nelze ji z hlediska zákona ničeho vyčíst.

Krajský soud vyslovil závěr, že žalobce nevyjádřil svou vůli obrátit se na soud, a proto jeho podání nelze považovat za žalobu a neexistence žaloby představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Tento závěr Nejvyšší správní soud nepovažuje za správný.

Krajský soud není sice vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, má možnost zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad takového podání. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval.

Nejvyšší správní soud k tomu dále připomíná, že ačkoliv je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal (zde stěžovatelka), podacím místem pro uplatnění žaloby za účelem zachování lhůty, je třeba poukázat na to, že je zároveň účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně není ani oprávněn. Jediným orgánem oprávněným a povoláním k odstraňování pochybností o vůli žalobce iniciovat soudní řízení je proto krajský soud, který měl žalobce usnesením vyzvat k odstranění vad žaloby, tyto vady náležitě popsat a stanovit žalobci lhůtu k jejich odstranění,

a to s poučením o možnosti odmítnutí žaloby, nebudou-li vady ve lhůtě odstraněny. Krajský soud rovněž mohl namísto přípravy jednání nařídít ve věci jednání, při kterém mohl za součinnosti žalobce odstranit pochybnosti, které o obsahu podání měl, a odstranit případně i další nedostatky jeho podání. Tímto postupem by krajský soud současně zachoval žalobci možnost vyjádřit, že jeho úmyslem nebylo vyvolat soudní přezkum správního rozhodnutí. Takový závěr však soud nemůže bez dalšího předjímat, neboť tím žalobci zcela nepřipustně odnímá právo disponovat řízením, které svým podáním vyvolal.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že v případě, kdy žalobce podle § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s. podá žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí tato směřuje, je správní orgán povinen žalobu neprodleně předat soudu. Řízení ve správním soudnictví je i v takovém případě zahájeno na základě samotného podání žalobce, a nikoli přípisem správního orgánu, jímž toto podání soudu postupuje. Z uvedeného vyplývá, že přezkumné soudní řízení nelze zahájit ani na návrh, ani z podnětu správního orgánu. V případě podání správního orgánu tak soud nemá, o čem rozhodovat. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost podotýká, že pokud by podání orgánu veřejné správy bylo způsobilé zahájit soudní řízení, jak dovodil krajský soud, byl by tento orgán v postavení žalobce, a nabízela by se tudíž otázka, kdo je v takovém řízení žalovaným. V dané věci krajský soud stěžovatelce podsunul nikde nedeklarovaný úmysl zahájit svým vlastním podáním přezkumné soudní řízení, čímž nejenže pochybil, ale zároveň popřel výše vyložené základní zásady procesu ve správním soudnictví.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není jednoznačně zřejmý, nemůže z tohoto důvodu zastavit řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení. Pochybnosti o obsahu podání je třeba odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 28/2004 - 20, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 655/2005, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatelka svým přípisem ze dne 11. 1. 2006 v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání žalobce, které považovala za žalobu. Krajský soud se tedy následně měl zabývat obsahem podání žalobce a odstraňovat jeho případné vady, a nikoliv odmítnout přípis stěžovatelky, jímž tato pouze realizovala svou zákonnou povinnost.

Nejvyšší správní soud dále upozorňuje na to, že výrok usnesení vyhlášeného při přípravě jednání dne 23. 1. 2006 není zcela v souladu s výrokem usnesení písemně vyhotoveného. I když by zřejmě tato vada nezakládala nepřezkoumatelnost napadeného usnesení ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., je třeba dbát na to, aby výrok usnesení vyhlášený a výrok uvedený v písemném vyhotovení byl naprosto shodný.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť napadené usnesení je nezákonné, a proto Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 1. 2006, č. j. 42 Cad 6/2006 - 7, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení krajský soud - vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku - postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání žalobce za účelem zjištění, zda se žalobce hodlal domáhat přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky, jehož stejnopis si krajský soud v součinnosti se žalobcem a stěžovatelkou opatří, u soudu

ve správním soudnictví. Podle výsledku svých zjištění pak soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. zvolí další procesní postup.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. ledna 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu